

MOPAN-gjennomgangen i 2006 viste til at ILO var lite synlig og lite kjent på land-nivå. Det var liten kunnskap blant giverambassader og andre organisasjoner som arbeider med utviklings spørsmål om ILOs arbeid. Der hvor ILO hadde land-kontor var det større kjennskap til organisasjonen arbeid. MOPAN-gjennomgangen viste samtidig at ILO hadde tettere samarbeid med en del interessenter på landnivå enn andre organisasjoner, på grunn av sin trepartsstruktur. ILO har startet en evaluering og gjennomgang av sin feltstruktur. ILO utvikler sine landprogrammer for anstendig arbeidsliv (Decent Work Country Programmes) mer helhetlig og mer integrert i FNs rammeverk for utviklingshjelp (UNDAFs). De fleste av ILOs samarbeidsland har utviklet slike programmer. 2008 erklæringen «Social Justice for a Fair Globalization» forventes å ha effekt på ILOs arbeidsform og resultater.

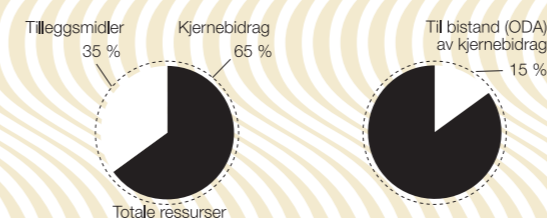
Intern effektivitet

ILO har nedfelt strategier for resultatstyring, kompetanseutvikling og kunnskap/forskning for å styrke den interne effektiviteten. ILO har også en egen evalueringsenhet. Organisasjonen kan oppleves som tungrodd og uoversiktlig når det gjelder arbeidsformer og tilgang på informasjon. Det produseres et stort antall gode og omfattende rapporter og dokumenter som i økende grad er tilgjengelige på internett, men som på grunn av formen rent innholdsmessig er vanskelig tilgjengelig. ILOs trepartssammensetning er dets styrke og det som skiller den fra andre FN-organisasjoner. Det preger styrearbeidet og organisasjonens arbeid generelt. Det gir en dynamikk og forankring til arbeidet internt men også til organisasjonens rolle i demokratisering.

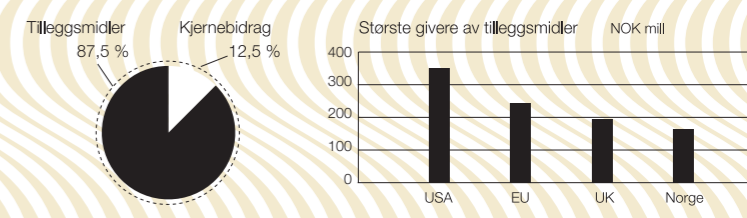
ILO

I. Faktadel

DEN INTERNASJONALE ARBEIDSORGANISASJON

NORGE OG ILO

Type org.: Særorganisasjon

Hovedkvarter: Genève. 55 landkontor, inkl. regionalkontor og rep. kontor til FNs hovedkvarter. 183 medlemsland.

Leder: Generaldirektor Juan Somavia (Chile)

Internettadresse: www.ilo.org

Styremøter: 2009: 24.-26. mars, 18. juni, 5.-20. nov. 2010: 11.-26. mars, 18. juni.

Arbeidskonferansen (ILOs generalforsamling): 2009: 3.-19. juni 2010: 2.-18. juni.

Totale ressurser 2008/2009: USD mill 982
Kjernebidrag: USD 642 mill. Tilleggsmidler: USD 340 mill.

Fordeling av budsjett: Bistand: (ODA) 15 % av kjernebidraget.

Norge i ILO: Styret (Governing Body). Det er en uformell rotasjonsordning mellom de nordiske landene slik at ett nordisk land er representert i styret i hver periode. Norge var styremedlem 2002-2005. Sverige sitter i styret 2008-2011. Trine Lise Sundnes, LO-sekretær sitter i styret for arbeidstakerne. Hun ble også valgt til nestleder i arbeidstakergruppen under arbeidskonferansen 2009.

Norske ansatte: 11 ansatte, + 6 JPOs i 2008, 4 JPOs i 2009.

Hovedansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID).

Norges totale bidrag 2008: NOK 91,2 mill (81,2 +10 på likestilling) fra utviklingsbudsjettet. I tillegg NOK 12,9 mill i pliktige bidrag fra utenriksbudsjettet. Totalt for 2008: NOK 104,1 mill.

Største givere av tilleggsmidler:
USA: NOK 349,5 mill, EU: NOK 242,4 mill, UK: NOK 193,3 mill, Norway: NOK 164,8 mill.

1 USD: 6,685 NOK. Alle tall fra 2008

Design og produksjon: Dugg Design as / www.duggdesign.no Trykk: Arkon kopi og digitaltrykk

Utenriksdepartementet
Besøksadresse:
7. juni-plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse:
Postboks 8114 Dep.
N-0032 OSLO

Ved spørsmål, kontakt FN-seksjonen på e-postadresse: fnsek@mfa.no
Profilarkene er også tilgjengelige på:
www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/FN/Faktaark

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

ILO er FNs særorganisasjon for arbeidslivet, etablert for å bedre levekår, arbeidsforhold og muligheter for arbeidere verden over. ILO ble etablert allerede i 1919, som del av Versailles-traktaten og inngikk i FN da verdensorganisasjonen så dagens lys i 1945. ILO er således den eldste av FNs organisasjoner.

ILO gjennomfører sitt mandat gjennom vedtak av internasjonale konvensjoner og anbefalinger om organisasjonsfrihet, arbeidsforhold, diskriminering, helse, miljø, sikkerhet og sosiale ordninger.

ILOs trepartsstruktur, der regjeringer, arbeidstakere og arbeidsgivere deltar på like fot, skiller organisasjonen vesentlig fra andre mellomstatlige organisasjoner.

ILO driver i tillegg globalt bistandsarbeid med faglig samarbeid og kunnskapsoverføring, for å hjelpe medlemslandene med å slutte seg til, gjennomføre og håndheve konvensjonene og anbefalingene. Dette bidrar til styrket arbeidervern, sosial rettferdighet, demokratisering, sysselsetting og bekjempelse av fattigdom.

UTENRIKSDEPARTEMENTET

ILO har permanente overvåkningssystemer for gjennomføring av konvensjoner og anbefalinger i 175 land. Overvåknings-systemet har imidlertid begrensede sanksjonsmuligheter.

ILOs mandat og globale rekkevidde får økende relevans som følge av globaliseringen, der liberalisering av handel og investeringsregler skaper økt gjensidig avhengighet mellom nasjonale arbeidsmarkeder.

Viktige prioriteringer

ILOs overordnede målsetning: Å arbeide for sosial rettferdighet gjennom anstendige arbeidsforhold («Decent Work»). Anstendige arbeidsforhold kjennetegnes av ILOs fire strategiske målsetninger: Produktivt arbeid til anstendig lønn, der arbeidernes rettigheter, sosial beskyttelse og dialog mellom partene er ivarettatt.

Arbeidstakerrettigheter og standarder i arbeidslivet er nedfelt i ca 200 konvensjoner og anbefalinger. Sentralt blant disse står de åtte såkalte «kjernekonvensjonene», to av hver som omhandler hhv. organisasjonsfrihet og kollektiv forhandlingsrett; ikke-diskriminering; forbud mot barnarbeid og forbud mot tvangsarbeid.

«The Global Jobs Pact» ble vedtatt under arbeidskonferansen i 2009. Det er verktøy for til bruk i medlemslandene for å holde fokus på sysselsetting og sosial beskyttelse i den globale krisen. Målsetningen er å hindre rask og varig økning i arbeidsledighet og svekkelse av arbeidsstandarder og sosiale rettigheter.

Norsk politikk overfor ILO

Regjeringen har som uttalt målsetning å «arbeide aktivt for global rettferdighet og sosial og bærekraftig globalisering». Sentralt i denne målsetningen står ILOs innsats for anstendig arbeid. Regjeringen går derfor aktivt inn for å styrke ILO, både som arena, som aktør og som normativt instrument.

Gjennom styrearbeid, deltakelse på Den internasjonale arbeidskonferansen og bistandsbevilgninger søker Norge særlig å bidra til at arbeidstakernes rettigheter og interesser får sterkere beskyttelse i den globaliserte økonomien.

Vi prioriterer særlig å:

- Bekjempe barnarbeid
- Styrke partene i arbeidslivet og samarbeidet mellom dem
- Fremme likestilling og kvinners rettigheter i arbeidslivet

- Bekjempe også andre former for diskriminering
- Fremme bedre og mer helhetlig opptreden av de internasjonale organisasjonene som utvikler og håndhever reglene for den globaliserte økonomien.

Norge er dessuten en pådriver for at ILO finner sin plass i et reformert og mer enhetlig FN, både på hovedkvarter- og på landnivå, i tråd med anbefalingene fra FN-reformpanelet som ble ledet av bl.a. statsminister Stoltenberg. I denne sammenheng støtter vi også opp under ILOs arbeid for at anstendig arbeid («Decent Work») skal forankres i alle FN-systemets organisasjoner, i Verdensbanken, IMF og WTO.

Oppnådde resultater i 2008/2009

Rapporten til den internasjonale arbeidsorganisasjonen 2006 viste at ILOs innsats mot barnarbeid bærer frukter: For første gang indikerte statistikken at antall barn i arbeid verden over er gått ned de siste årene. I 2009 advarte ILO om at den økonomiske krisen truet med å bryte ned den framgangen som er gjort og at særlig jenter risikerer å bli barnarbeidere.

ILO lyktes med å sette anstendig arbeid høyere på FNs sentrale dagsorden, da ECOSOC i 2006 hadde dette som hovedtema, der statsminister Stoltenberg var en av hovedtalerne. Resultatet av dette møtet ble at ILOs agenda for anstendig arbeid skal forankres og følges opp i hele FN-systemet. Endelig resultatoppnåelse skal måles i 2015. Anstendig arbeid er identifisert som delmål («target») 16 i FNs tusenårsmål 8 om å utvikle et globalt partnerskap for utvikling. På landnivå er ILOs fokus sysselsetting for å bidra til tusenårsmål 1 om å utrydde ekstrem fattigdom og sult. ILO har ledet arbeidet med å utvikle et «Toolkit for Mainstreaming Employment and Decent Work». Det ble godkjent i 2007 og tatt i bruk fra 2008.

Styremøtet i mars 2007 representerte et annet viktig politisk gjennombrudd, da man for første gang hadde en felles ILO/WTO mellomstatlig diskusjon av forholdet mellom handel og arbeid. Dette arbeidet for større samstemthet mellom de internasjonale organisasjonene har fortsatt i 2008. Det er tettere kontakt på ledernivå mellom blant annet ILO, WTO, IMF og Verdensbanken og det har ført til en større felles problem-forståelse på toppnivå i organisasjonene.

Under den internasjonale arbeidskonferansen i 2008 ble «ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization» vedtatt. Den er en plattform for videre gjennomføring av agendaen for anstendig arbeidsliv. Erklæringen gir retningslinjer for ILOs

måte å jobbe på i forhold til medlemsstatene og andre internasjonale organisasjoner, for større samstemthet og en integrert tilnærning. Den fastslår også at å ignorere arbeidstakers rettigheter enten som en strategi for skjult proteksjonisme eller for å oppnå konkurransefortinn ikke er akseptabelt.

Den internasjonale arbeidskonferansen var i 2009 lagt opp annerledes enn tidligere år. Den ble avsluttet med et toppmøte om den globale krisen i arbeidsmarkedet. Likestilling og hiv/aids var også hovedtemaer. Utenriksminister Støre deltok fra Norge. En rekke statsledere og ministre deltok på det tre dager lange Global Jobs Summit. Konferansen vedtok «Recovering from the crisis: The global jobs pact». Pakten er en samling alternative tiltak for å komme gjennom krisen med fokus på sysselsetting, sosial beskyttelse og sosial dialog. ILO skal bidra med faglig bistand til medlemslandene som ønsker hjelp til å iverksette tiltak. Norge var medforlagstiller til Brasils resolusjon i ECOSOC om the Global Jobs Pact som ble vedtatt 21. juli 2009.

Norske initiativ 2008-2009

Norge har inngått en toårig programavtale avtale med ILO for 2008/2009 med følgende prioriteringer; likestilling og kvinners rettigheter, organisasjonsfrihet og forhandlingsrett, tilsynsordninger, barnarbeid, sosial dialog og samstemthet.

II. Vurderingsdel

Ekstern effektivitet

ILO er først og fremst en normativ aktør og vurderes dermed annerledes enn utviklingsorganisasjoner som i hovedsak har en mer operativ virksomhet. ILOs mandat og trepartsammen-setning gjør organisasjonen svært politisk. Trepartsstrukturen gir beslutninger en annen forankring enn for andre FN-organisasjoner, det gir andre kanaler for tilgang på informasjon og mulige samarbeidspartnere i felt. Organisasjonen er en arena for sosial dialog og trepartssamarbeid, som gir faglig bistand til medlemsstatene for å gjennomføre ILOs kjernekonvensjoner og prinsipper. ILO har mer enn 800 prosjekter for faglig bistand til medlemsstatene. Majoriteten av

Gjennom regjeringens strategi for anstendig arbeidsliv jobber Norge for å styrke innsatsen for arbeidstakerrettigheter globalt. Styrking av ILO er del av denne strategien. Feltet er opprioritert i utenrikspolitikken og utviklingspolitikken gjennom et eget prosjekt i UD. Det er et viktig felt for regjeringens næringspolitikk og i næringslivets samfunnsansvar. Norge er også en pådriver for å fremme betydningen av anstendige arbeidsvilkår i handelspolitikken. Samarbeidet med partene i arbeidslivet er avgjørende.

Norge har lagt særlig vekt på likestilling og kvinners rettigheter i arbeidslivet, det var ett av hovedtemaene på arbeidskonferansen i 2009. Norges likestillingsambassadør ledet komiteen.

Norge har vært blant pådriverne for større samstemthet i det internasjonale systemet når det gjelder anstendig arbeidsliv og styrking av arbeidstakers rettigheter. Dette gjelder samstemthet både i statenes politikk i internasjonal organisasjon, og mellom internasjonale organisasjoner. Norge har markert seg blant annet gjennom å arrangere en stor konferanse i Oslo i september 2008 og et rundbordsforum om anstendig arbeid og den globale krisen i Genève i juni 2009. Begge arrangementer hadde utenriksministeren som vert, internasjonal deltakelse på høyt nivå både fra statene og de internasjonale organisasjonene, samt de norske partene.

medlemsstatene har ratifisert de åtte kjernekonvensjonene. Gjennomføring på landnivå er varierende og tema for den årlige «application-committee» under arbeidskonferansen. ILO har med hjelp av sentrale medlemsland klart å sette anstendig arbeidsliv relativt høyt på den internasjonale agendaen.

ILOs trepartsstruktur er utfordrende men unik i FN-sammenheng. Giverne (medlemsstatene) er i mindretall i ILOs styre som vedtar organisasjonens prioriteringer i arbeidet på land-nivå (inkl decent work country programmes), samtidig som ILO er avhengig av frivillige bidrag fra medlemsstatene for å drive dette arbeidet.